

HỆ THỐNG CHỈ TIÊU THỐNG KÊ LÀNG NGHỀ

Nguyễn Tuấn Nghĩa
Phó Cục trưởng Cục TK Hà Tây

Làng nghề theo quan niệm lâu nay là hình thức tổ chức chuyên sản xuất phi nông nghiệp của phần lớn dân cư sống trong cộng đồng thôn, ấp, bản.. bao gồm cả làng nghề truyền thống hình thành từ lâu đời và những làng nghề mới được hình thành do phát triển từ các làng nghề truyền thống hoặc tiếp thu những nghề mới mà tạo ra.

Do vị trí quan trọng của làng nghề trong chiến lược phát triển nông nghiệp nông thôn hiện nay, nên các cấp các ngành hết sức quan tâm đến thông tin về làng nghề.

Để bảo đảm yêu cầu quản lý, cần phải có Hệ thống chỉ tiêu thống kê phản ánh hoạt động của các làng nghề bảo đảm các yêu cầu thông tin cần thiết:

1. Yêu cầu thông tin phục vụ quản lý

Những yêu cầu thông tin của công tác quản lý và chỉ đạo thể hiện ở những nội dung chính:

- Chung loại ngành nghề hiện đang hoạt động phân theo ngành kinh tế.
- Số lượng làng nghề chia ra các loại truyền thống, mới phát triển, xu hướng phát triển.
- Hình thức sở hữu.

- Sản phẩm thị trường: Sản phẩm chủ yếu (số lượng, chất lượng), khả năng tiêu thụ sản phẩm, xu hướng phát triển.

- Lao động: Số lượng, trình độ, tay nghề, thu nhập

- Nguồn nguyên liệu: Tại chỗ, mua trong nước, mua nước ngoài, khả năng giải quyết, thuận lợi, khó khăn.

- Công nghệ sản xuất

- Vấn đề môi trường hiện nay cũng như liên quan đến quá trình phát triển sau này thể hiện quan điểm phát triển bền vững

- Hiệu quả kinh tế, xã hội

- Tình hình chuyển dịch cơ cấu kinh tế

2. Những nguyên tắc xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê phản ánh hoạt động làng nghề

Việc nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê phản ánh hoạt động làng nghề cần tuân thủ các nguyên tắc sau:

- Phải căn cứ vào nhu cầu thông tin cần đáp ứng để tuyển chọn và xây dựng các chỉ tiêu thống kê cho phù hợp

- Hệ thống chỉ tiêu được xây dựng phải mang tính chất hệ thống và đồng bộ thể

hiện ở các cấp độ: các chỉ tiêu nguồn (phát sinh từ đơn vị thu thập thông tin-làng hoặc hộ); Hệ thống chỉ tiêu tổng hợp các cấp xã, huyện, tỉnh và hệ thống chỉ tiêu phân tích đánh giá. Mặt khác hệ thống chỉ tiêu phải phản ánh được toàn bộ quá trình sản xuất của làng nghề từ điều kiện sản xuất (vốn, lao động, trang thiết bị) kết quả sản xuất (số lượng sản phẩm và giá trị sản phẩm, doanh số, tạo công ăn việc làm) hiệu quả sản xuất (thu nhập, đóng góp ngân sách, chiếm lĩnh thị trường trong và ngoài nước), tác động của làng nghề đối với môi trường sống.

- Các chỉ tiêu thống kê đề xuất phải đảm bảo khả năng thu thập và tính toán được.

3. Đề xuất hệ thống chỉ tiêu phản ánh về hoạt động của làng nghề

Căn cứ vào những yêu cầu và những nguyên tắc cơ bản trên đây, hệ thống chỉ tiêu thống kê phản ánh những hoạt động làng nghề gồm:

3.1. Hệ thống chỉ tiêu: thu thập trực tiếp ở làng và hộ

a. Thu thập từ làng nghề

- Số lượng hộ sản xuất phân theo nghề, phân theo hộ chuyên và không chuyên;

- Số lao động sản xuất của các làng nghề phân theo độ tuổi, giới tính. Trong đó số lao động được công nhận là nghề nhân;

- Số lượng sản phẩm sản xuất phân theo chủng loại. Trong đó số lượng sản phẩm xuất khẩu kể cả xuất khẩu tại chỗ;

- Nguồn nguyên liệu phục vụ sản xuất. Trong đó có tính đến khả năng của nguồn nguyên liệu tại chỗ và các nguồn trong nước, ngoài ra còn có số nguyên liệu nhập khẩu;

- Số thuế đóng góp của các hộ đối với ngân sách;

- Trình độ công nghệ.

b. Các chỉ tiêu thu thập từ hộ

- Địa chỉ của hộ sản xuất;

- Ngành nghề sản xuất;

- Số lao động tham gia trong đó có lao động chuyên;

- Phân loại hộ chuyên và không chuyên;

- Số lượng sản phẩm sản xuất, trong đó số sản phẩm xuất khẩu;

- Doanh thu do hoạt động ngành nghề mang lại;

- Thu nhập của người lao động;

- Tài sản và vốn của các hộ sản xuất.

Giá trị tài sản và vốn của các hộ sản xuất có phân theo quy mô của từng loại hộ sản xuất.

3.2. Hệ thống chỉ tiêu báo cáo tổng hợp của xã

Căn cứ vào hệ thống chỉ tiêu thu thập ở hộ, làng, xã cần tổng hợp một số chỉ tiêu sau:

- Số làng có hoạt động ngành nghề trong xã phân theo nghề;

- Số lao động hoạt động ngành nghề phân theo giới tính và độ tuổi;

- Số nghề nhân phân theo nghề giới tính và độ tuổi của xã;

- Doanh thu của các làng nghề;

- Vốn và tài sản của các làng nghề;

- Mức độ ô nhiễm môi trường do hoạt động ngành nghề.

3.3. Hệ thống chỉ tiêu tổng hợp ở cấp huyện

Căn cứ vào hệ thống chỉ tiêu thu thập ở hộ, làng, xã cần tổng hợp một số chỉ tiêu sau:

- Số làng có hoạt động ngành nghề phân theo nghề;
- Số lao động hoạt động ngành nghề phân theo giới tính và độ tuổi;
- Số nghề nhân phân theo nghề giới tính và độ tuổi;
- Doanh thu của các làng nghề;
- Vốn và tài sản của các làng nghề;
- Mức độ ô nhiễm môi trường do hoạt động ngành nghề;
- Giá trị xuất khẩu của các sản phẩm làng nghề;
- Số lao động được đào tạo việc làm và được sử dụng vào các làng nghề.

3.4. Hệ thống chỉ tiêu tổng hợp cấp tỉnh

- Số làng có hoạt động ngành nghề phân theo nghề;
- Số lao động hoạt động ngành nghề phân theo giới tính và độ tuổi;
- Số nghề nhân phân theo nghề giới tính và độ tuổi;
- Giá trị sản xuất của các làng nghề;
- Vốn và tài sản của các làng nghề;
- Mức độ ô nhiễm môi trường do hoạt động ngành nghề;
- Giá trị xuất khẩu của các sản phẩm làng nghề;
- Số lao động được đào tạo việc làm và được sử dụng vào các làng nghề;

- Danh mục số lượng các làng nghề theo địa chỉ và nghề sản xuất;

- Số lượng lao động sản xuất trong các làng nghề;
- Doanh thu hoạt động SXKD của các làng nghề;
- Tình hình đóng góp ngân sách Nhà nước của các làng nghề;
- Tình trạng ô nhiễm môi trường của các làng nghề.

3.5. Hệ thống chỉ tiêu phân tích hoạt động làng nghề

Để phân tích tình hình hoạt động của các làng nghề cần các nhóm chỉ tiêu sau:

a. Nhóm chỉ tiêu chung

- Kết quả sản xuất
- Tài sản và vốn
- Lao động
- Đóng góp ngân sách
- Ô nhiễm môi trường

b. Các chỉ tiêu phân tích chi tiết

- Phản ánh các khả năng cạnh tranh và chiếm lĩnh thị trường;
- Giải quyết về công ăn việc làm và tạo ra nguồn thu nhập cho người lao động;
- Vị thế của làng nghề trong hoạt động tiểu thủ công nghiệp nói riêng và ngành công nghiệp nói chung;
- Ảnh hưởng của việc phát triển làng nghề đối với vấn đề môi trường sống. Đặc biệt vấn đề về rác thải độc hại.

c. Các chỉ tiêu phân tích tiềm năng

- Dự kiến xu thế phát triển của làng nghề trong tương lai

- Tác động của làng nghề với việc thúc đẩy kinh tế khác phát triển. Đặc biệt là ngành du lịch.

Việc xây dựng hệ thống chỉ tiêu phản ánh hoạt động sản xuất của làng nghề cần phải tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện khâu thu thập, xử lý, phân tích và xây dựng cơ sở dữ liệu về làng nghề, nhằm có được những thông tin bảo đảm “trung thực, khách quan, chính xác, đầy đủ, kịp thời” ■